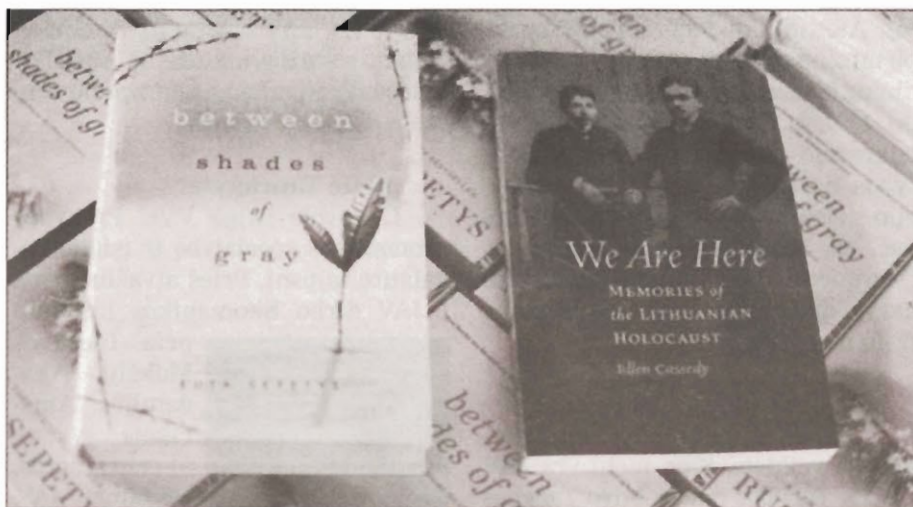

Dvi knygos, pasakojančios apie mūsų šalies skaudžius istorijos įvykius.

Rašytojos Ruta Sepetys (k.) ir Ellen Cassedy pristatė savo knygas.

Jaudinantis prisilietimas prie istorijos

AUDRONĖ SIDAUGIENĖ

Balandžio 29 d., sekmadienis buvo ypatingas ne man vienai, bet ir dešimtims kitų, kurie atskubėjo į Balzeko lietuvių kultūros muziejuje suruoštą susitikimą su Ruta Sepetys ir Ellen Cassedy. Tai buvo vienas iš paskutinių muziejaus renginių, skirtų Lietuvos gyventojų trėmimų į Sibirą 70-mečiui paminėti. Tokios sėkmingos muziejaus programos „Hope and spirit“, kurios įkvėpėjas, sudarytojas ir kuratorius buvo dr. Audrius V. Plioplys su muziejaus komanda per 16 savo gyvenimo Čikagoje metų neteko matyti.

Mūsų šeimoje nebuvo nukentėjusių nuo trėmimų. Besimokydama tarybinėje mokykloje apie tai beveik nieko negirdėjau, išskyrus keletą pasakojimų apie Linkuvos gimnaziją palietusius įvykius. Tada dar mokyklos, dabar vėl gimnazijos, muziejuje, matėme nuotraukas tų žmonių, kurie

mokėsi ar dirbo Linkuvoje, bet po to buvo išvežti... Atmintyje dar liko keletas filmų, su užsiminimais apie „nepaklusniųjų“ pasiuntimą į Sibirą. Daugiau žinių ir pasakojimų pasipylė Nepriklausomybės metais, ir ypač įsiviešpatavus visagaliame internetui. Taigi – istorijos dalis, apie kurią mažiausiai žinojau, priartėjo prie manęs Čikagoje, būtent su šia programa Balzeko lietuvių kultūros muziejuje.

Tokia jaudinanti paroda, kurioje ir laišakai iš Sibiro (juos dabar galima rasti ir internete „Youtube“ įveskite „Letters from Siberia“), mažičiai meno kūrinėliai, nuotraukos, buitės daiktai, atkeliavę iš amžinojo išalo žemės ir mūsų vaikų piešiniai, jų vizijose atgimstantys tų dienų vaizdai negali nejaudinti... Kadangi dirbu Čikagos lituanistinėje mokykloje, važiavome kartu su šeštokais į muziejų, apžiūrėjome parodą, po to muziejaus darbuotojos parodė labai gerai pa-

augliams suprantantį filmą „Gyveno senelis ir bobutė“, kur per vienos šeimos istoriją vaikams buvo paaiškinti tų dienų įvykiai.

Beveik kiekvieną savaitgalį muziejuje buvo skaitomos paskaitos, rodomi dokumentiniai filmai. Į vieno tokio filmo – „Ledo vaikai“ – pristatymą ir aš nuvykau: tai dar vienas stulbinančiai jaudinantis pasakojimas, perduotas tų įvykių dalyvių lūpomis.

Apie Rutos Sepetys knygą „Between Shades of Gray“ („Tarp pilkų debesų“) jau buvau skaičiusi ir girdėjusi tikrai nemažai, bet iš tiesų viskas pasikeitė pačiai perskaičius šį kūrinį. Kaip sekmadienį per susitikimą pasakojo autorė – ši knyga apvertė jos gyvenimą. Parašyta anglų kalba, ji jau išversta į 25 kalbas, pati autorė dalyvavo 17-oje knygos pristatymų skirtingose šalyse, jau neskaičiuojant, kiek kartų tai darė čia, JAV. Labiausiai džiugina, kad ši knyga apie šią mūsų šalies istorijos dalį pa-

pasakojo tūkstančiams žmonių visuose pasaulio kampeliuose. Labai džiaugiasi, kad muziejuje buvo gausu rašytojos gerbėjų, smagu, kad didelė jų dalis buvo amerikiečiai, kai kurie tik iš šios knygos pirmą kartą sužinojo, kad yra tokia šalis Lietuva.

Bet... labai liūdna, kad buvo taip mažai mano tautiečių, tik vienas kitas jaunas žmogus... Tokio nuoširdaus knygos pristatymo, kai ir autorėi ir klausytojams ašaros kuteno gerkle ir, atrodo, patriotizmo dvasia plevėno ore, dar nėteko matyti. Turbūt, pati tema, R. Sepetys asmeniškai atradimai tyrinėjant ir rašant šį kūrinį, mūsų patirtys perskaičius šią istoriją (ypatingai todėl, kad knygų šia tema nėra labai daug, tuo labiau jaunimui suprantamai ir lengvai parašytų), o taip pat pačio laikmečio sudėtingumas, temos platumas ir istorinis žvilgsnis dar ilgai nepaliks ramybėje daugelio susitikimo dalyvių.

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ŠEŠTADIENIS – SATURDAY, GEGUŽĖS – MAY 5, 2012 • Vol. CIII Nr. 53

Kaina 2 dol.

Popietės metu buvo pristatyta dar viena autorė Ellen Cassedy, kuri, tyrinėdama savo šeimos šaknis, parašė knygą „We Are Here: Memories of the Lithuanian Holocaust“. Šios knygos lietuviškas vertimas jau tuoj pasirodys Lietuvoje.

Dvi knygos, dvi autorės, pasakojančios savo šeimų istorijas, bet vienas tikslas – pamėginti pasakyti tikrą tiesą apie tai, kaip viskas buvo ir kad tokiu priimtiniu būdu ta žinia pasiektų kuo daugiau žmonių visose Atlanto pusėse.

Po autorių ir knygų pristatymo, popietės dalyviai turėjo progos užduoti autorėms klausimų, pakomentuoti, o renginiui pasibaigus gauti jų autografus.

Labai džiaugiuosi, kad sudominau šia istorija savo dukras bei dar keletą lituanistinės mokyklos mokinių. Apie knygą ir susitikimą jie papasakos savo mokyklose, taip paskleisdami nors ir nedidelę, bet irgi žinią apie tų dienų tikrovę. Bet svarbiausia, knygos herojų lūpomis išgyvens tai, kas ypatingai ilgai išliks jų pačių širdyse – pagarba, meilė, pasididžiavimas savo tauta ir jos stipriausiais...

Nuoširdžiai dėkoju Balzeko lietuvių kultūros muziejui, dr. A. V. Pliopliui už ypatingą programą. Sėkmės platinant šią programą JAV mokyklose, ir prašymas – įtraukti R. Sepetys knygą į lietuviškų mokyklų programą.

Netrūko norinčių gauti rašytojų autografus.

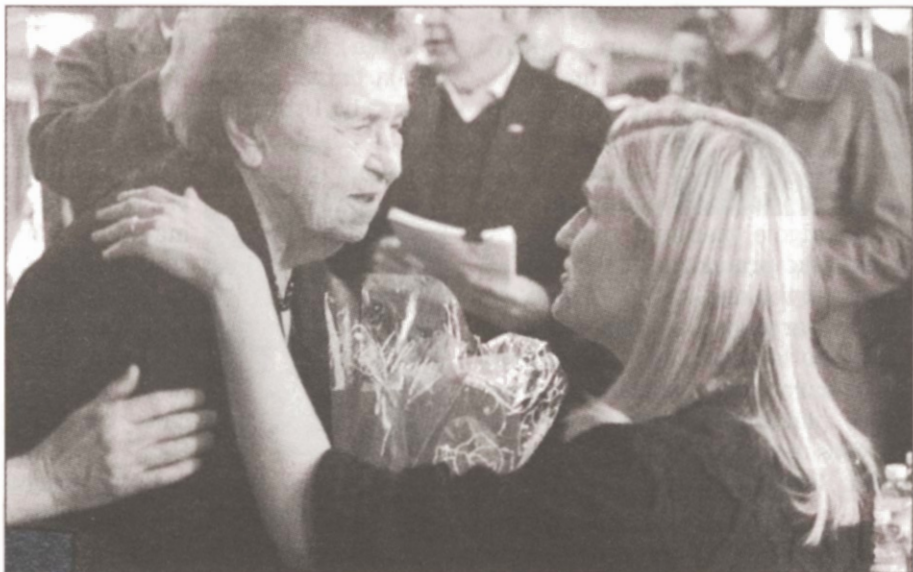
Loretos Timukienės nuotraukos

Pirmasis Rutos Sepetys romanai, vos išleistas, sulaukė didelio dėmesio. Romanas „Tarp pilkų debesų“, kurio originalas „Between Shades of Gray“ jau yra išverstas į 25 kalbas ir išleistas 30-ye šalių, pelnė daugybę garsių apdovanojimų ir pagyrimų – knyga pateko į dienraščio „New York Times“ ryškiausių 2011 m. knygų jaunimui sąrašą, pristatyta Andrew Carnegie medaliui, pelnė „Wall Street Journal“ geriausios knygos vaikams, „iTunes“ – geriausios 2011 m. knygos paaugliams vardus, tapo pirmuoju amerikiečių romanu, laimėjusiu Prancūzijos literatūrinę premiją „Prix RTL-Lire“, pateko į įvairius JAV ir kitų šalių skaitytojų renkamų geriausių ir įsimintiniausių knygų trumpuosius sąrašus. Šių metų vasarį rašytoja lankėsi Vilniaus knygų mugėje, kur buvo apdovanota Lietuvos Krašto apsaugos ministerijos įsteigta Lietuvos patriotų premija. Šios knygos recenzija buvo išspausdinta „New York Times“ priede „Sunday Book Review“. Nors knyga „Tarp pilkų debesų“ skirta jaunimui, ją mielai skaito ir suaugusieji, negalintys atsistebėti lietuvių drąsa ir norintys susipažinti su žmonėmis, kurie panašų likimą išgyveno tikrovėje.

Knygos apie Holokausto Lietuvoje istoriją autorė – rašytoja, žurnalistė, vertėja Ellen Cassedy, šiuo metu gyvenanti netoli Washington, DC. Knygoje „Mes esame čia“ Holokausto istorija Lietuvoje pateikiama per autorės šeimos išgyvenimus ir netektis. Pasak E. Cassedy, knygą ji rašė tikėdama, kad tai padės stiprinti lietuvių ir žydų dialogą bei jų tarpusavio supratimą.

„Lietuvoje aš ne tik tyriau savo šeimos istoriją, bet ir sutikau daug nuostabių žmonių, kurie stengiasi, kad Lietuva geriau pažintų savo istoriją. Buvau sujaudinta jų pastangomis peržengti kultūrinės ribas. Mano knyga atskleidžia tiek mano, tiek jų istorijas“, – sakė E. Cassedy.

E. Cassedy knygą „Me esame čia“ netrukus bus galima perskaityti ir lietuvių kalba. Jos pristatymas Lietuvoje, dalyvaujant pačiai autorei, rengiamas Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centre gegužės 24 d.

Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkė Stasė Petersonienė įteikė gėlių R. Sepety.